

Skogspolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om skogspolitik från allmänna motionstiden 2016/17. Yrkandena rör bl.a. skogar med höga naturvärden, frivilliga avsättningar av skog, skogens sociala värden samt skogsbruk och skogsskötsel. Utskottet hänvisar bl.a. till pågående arbete och gällande regelverk. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden och dessa behandlas därför förenklat.

I betänkandet finns 14 reservationer (M, SD, C, V).

Behandlade förslag

Ett sextiotial yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
De nationella miljömålen	7
Skogar med höga naturvärden	10
Frivilliga avsättningar av skog	12
En kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog	15
Skogens betydelse för klimat samt bioekonomi	17
Skogens sociala värden	19
Markägarens rättsliga ansvar	22
Skogsbruk och skogsskötsel	24
Markavvattning och dikning av skogsmark	27
Avverkningsanmälningar	28
Övriga skogsfrågor	30
Motioner som bereds förenklat	34
Reservationer	35
1. De nationella miljömålen, punkt 1 (V)	35
2. Skogar med höga naturvärden, punkt 2 (V)	35
3. Frivilliga avsättningar av skog, punkt 3 (M, C)	36
4. Frivilliga avsättningar av skog, punkt 3 (V)	37
5. En kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog, punkt 4 (SD)	37
6. En kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog, punkt 4 (C)	38
7. Skogens sociala värden, punkt 6 (V)	38
8. Markägarens rättsliga ansvar, punkt 7 (SD)	39
9. Markägarens rättsliga ansvar, punkt 7 (V)	39
10. Skogsbruk och skogsskötsel, punkt 8 (SD)	40
11. Skogsbruk och skogsskötsel, punkt 8 (V)	41
12. Markavvattning och dikning av skogsmark, punkt 9 (SD)	41
13. Avverkningsanmälningar, punkt 10 (SD)	42
14. Avverkningsanmälningar, punkt 10 (C)	42
Särskilda yttranden	44
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (M)	44
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (SD)	44
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (C)	44
4. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (L)	44
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	45
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	45
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 14	51

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. De nationella miljömålen

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:161 av Ann-Britt Åsebol (M) och

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 1 och 7.

Reservation 1 (V)

2. Skogar med höga naturvärden

Riksdagen avslår motion

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 3 och 6.

Reservation 2 (V)

3. Frivilliga avsättningar av skog

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och

2016/17:3172 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 3.

Reservation 3 (M, C)

Reservation 4 (V)

4. En kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 17 och

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 5 (SD)

Reservation 6 (C)

5. Skogens betydelse för klimat samt bioekonomi

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2151 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 1,

2016/17:2798 av Anna Wallén m.fl. (S) och

2016/17:3034 av Per Åsling och Daniel Bäckström (båda C).

6. Skogens sociala värden

Riksdagen avslår motion

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 9 och 10.

Reservation 7 (V)

7. Markägarens rättsliga ansvar

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8.

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (V)

8. Skogsbruk och skogsskötsel

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 5 och 8 samt

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 13.

Reservation 10 (SD)

Reservation 11 (V)

9. Markavvattning och dikning av skogsmark

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2419 av Mikael Eskilanderesson och Roger Hedlund (båda SD)
och

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11.

Reservation 12 (SD)

10. Avverkningsanmälningar

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 21 och

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10.

Reservation 13 (SD)

Reservation 14 (C)

11. Certifiering av skogsbruk

Riksdagen avslår motion

2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 15.

12. Användning av främmande trädslag

Riksdagen avslår motion

2016/17:2881 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M).

13. Mål för andelen träbyggande

Riksdagen avslår motion

2016/17:972 av Jamal Mouneimne och Helén Pettersson i Umeå (båda S) yrkande 1.

14. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 30 mars 2017

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Isak Fröm (S), Johan Hultberg (M), Sara Karlsson (S), Martin Kinnunen (SD), Åsa Coenraads (M), Stina Bergström (MP), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Lars Tysklind (L), Jens Holm (V), Marianne Pettersson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M) och Runar Filper (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 55 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17. Motionsyrkandena tar bl.a. upp frågor om skogar med höga naturvärden, frivilliga avsättningar av skog, skogens sociala värden samt skogsbruk och skogsskötsel. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. Dessa yrkanden bereds därför förenklat.

Utskottets överväganden

De nationella miljömålen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om de nationella miljömålen och Sveriges skogsägare, om ett nytt etappmål för areal utökad skyddad skog samt om en nationell målsättning för areal kalhyggesfritt skogsbruk.

Jämför reservation 1 (V).

Motionerna

I motion 2016/17:161 av Ann-Britt Åsebol (M) anges att det behövs en översyn av hur de nationella miljömålen påverkar Sveriges skogsägare.

Enligt kommittémotion 2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 bör Sverige anta ett nytt etappmål för areal utökad skyddad skog för att uppnå miljökvalitetsmålet Levande skogar och åtaganden i enlighet med Nagoyaöverenskommelsen. Motionärerna anför att nuvarande etappmål om skydd av områden är otillräckligt i målsättningar när det gäller hur mycket skog som ytterligare behöver skyddas. Sverige har dessutom genom överenskommelsen i Nagoya om biologisk mångfald förbundit sig att skydda 17 procent av vår land- och vattenareal till 2020.

I yrkande 7 i samma motion anges att en nationell målsättning för areal kalhyggesfritt skogsbruk bör ingå i miljökvalitetsmålet Levande skogar. Enligt motionären finns det ett behov av skogsbruksmetoder som alternativ till trakthyggesbruk. Även om trakthyggesbruket sannolikt kommer att vara dominerande under överskådlig tid krävs det att miljöhänsynen stärks i denna skogsbruksmetod och att alternativa skötselmetoder i större utsträckning används i områden där det är lämpligt. Hyggesfritt skogsbruk, t.ex. kontinuitetsskogsbruk, kan vara ett alternativ, exempelvis i de tätortsnära områden som inte helt undantas från skogsbruk.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt etappmålet om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden ska, till 2020 räknat från 2012, det formella skyddet av skogsmark ha ökat med cirka 150 000 hektar skogsmark med höga naturvärden och i behov av formellt skydd nedanför gränsen för fjällnära skog. Skogsbrukets frivilliga avsättningar bör ha ökat i omfattning med ca 200 000 hektar skogsmark i områden som har eller kan komma att utveckla höga naturvärden till totalt 1 450 000 hektar.

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) framhåller regeringen att ytterligare satsningar och åtgärder behövs för att miljömålet Levande skogar ska nås och att regeringen därför har gett Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen i uppdrag att utvärdera och revidera den nationella strategin för formellt skydd av skog i syfte att uppnå ett kostnadseffektivt skydd. Resultatet från utvärderingen ska kunna användas i regeringens arbete med att utveckla nya etappmål för skydd av skog i syfte att uppnå ett kostnadseffektivt skydd.

Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen redovisade uppdraget om Värdefulla skogar den 31 januari 2017. Av redovisningen framgår att Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen ser ett stort behov av att fortsätta arbetet med att skydda skogar formellt även då det nuvarande etappmålet har uppnåtts. Myndigheterna understryker i redovisningen betydelsen av nya etappmål för det arbetet och lämnar några rekommendationer till arbetet med att utforma nya etappmål. Enligt myndigheterna är det särskilt viktigt att låta göra en ny nationell behovsanalys för skyddet av skog och att närmare utreda hur olika naturtyper och andra förutsättningar för biologisk mångfald är representerade i formellt skydd och frivilliga avsättningar av skog.

I ett svar på interpellation 2015/16:790 om ökad miljöhänsyn i skogsvårdslagstiftningen den 15 september 2016 anförde landsbygdsminister Sven-Erik Bucht bl.a. följande:

Regeringen anser att fler naturskogar ska skyddas och att miljöhänsynen i den brukade skogen ska öka. Den förra regeringen har beslutat om ett etappmål om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden 2014. Etappmålet innebär bland annat att det formella skyddet av skogsmark ska öka med ca 150 000 hektar skogsmark och att skogsbrukets frivilliga avsättningar bör öka med ca 200 000 hektar samt att de ekologiska sambanden i landskapet ska säkras genom en grön infrastruktur. Målet bidrar till att Sverige når de nationella och internationella målen för biologisk mångfald till år 2020. Regeringen har gjort den största satsningen någonsin på skydd och skötsel av värdefull natur med ca 3,5 miljarder kronor under mandatperioden. Regeringen har uppdragit åt Skogsstyrelsen att följa upp de frivilliga avsättningarna. Skogsägarnas frivilliga avsättningar är viktiga. Regeringen anser att ytterligare satsningar och åtgärder behövs för att miljömålet Levande skogar ska nås. Regeringen har därför gett Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen i uppdrag att utvärdera och revidera den nationella strategin för formellt skydd av skog i syfte att uppnå ett kostnadseffektivt skydd. Resultatet från utvärderingen ska kunna användas i regeringens arbete med att utveckla nya etappmål för skydd av skog i syfte att uppnå ett kostnadseffektivt skydd.

I budgetpropositionen för 2017 (utg.omr. 20) anges vidare att arbetet med det nationella skogsprogrammet pågår och att det är ett viktigt instrument i arbetet med miljö kvalitetsmålen. Det anges att arbetet med skogsprogrammet tar sin utgångspunkt i skogs politikens jämställda mål och omfattar ekonomiska, sociala och miljömässiga värden så att skogen och dess värdekedja bidrar till ett hållbart samhälle och en växande bioekonomi. Enligt Regeringskansliet överlämnade de fyra arbetsgrupperna i det nationella skogsprogrammet sina

underlagsrapporter till regeringen den 1 september 2016. Arbetsgruppernas underlagsrapporter har remitterats. Regeringen avser att utforma ett skogsprogram under 2017. En handlingsplan ska också utformas.

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 23) anges vidare att skogsbruket har stor betydelse för att nå miljökvalitetsmål och generationsmål inom miljömålssystemet. Enligt regeringen ska fler naturskogar skyddas och miljöhänsynen öka i den brukade skogen. Det anges att arbetet med att införliva målbilderna för miljöhänsyn i det praktiska skogsbruket är av grundläggande betydelse och att det följs noga av regeringen. Enligt propositionen pågår det ett omfattande förbättringsarbete i skogsbruket utifrån de senaste årens dialog mellan myndigheten och intressenter och framtagna målbilder.

Skogsstyrelsen har haft i uppdrag att redogöra för hur det gemensamma arbetet med att genomföra målbilder för god miljöhänsyn fortlöper hos myndigheten, branschen och hos andra intressenter. Resultaten i form av uppmätt miljöhänsyn i skogsbruket skulle redovisas. Skogsstyrelsen redovisade uppdraget i rapport 12/2016 Nya och reviderade målbilder för god miljöhänsyn – Skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder. I regleringsbrevet för 2017 har Skogsstyrelsen fått ett förnyat uppdrag att redovisa arbetet med målbilder för miljöhänsyn. Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2017.

Etappmålet om miljöhänsyn i skogsbruket är att de förväntningar som samhället har på miljöhänsyn i skogsbruket senast 2015 ska vara tydliggjorda och kända för skogsbruket, så att de får en praktisk tillämpning. I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) anges att etappmålet om miljöhänsyn i skogsbruket har uppnåtts men att regeringen bedömer att pågående insatser för att förtydliga samhällets förväntningar på skogsbrukets miljöhänsyn behöver fortsätta. Regeringen kommer noga att följa skogsbrukets miljöarbete för att nå miljökvalitetsmålen. Vidare välkomnas de insatser som aviserats för att nå miljökvalitetsmålen av de berörda myndigheterna inom ramen för Miljömålsrådet.

Av Skogsstyrelsens årsredovisning för 2016 framgår att Skogsstyrelsen för att bidra till ökad variation i skogsbruket erbjuder information och utbildning och ger råd om hyggesfritt skogsbruk. Skogsstyrelsen har, i samverkan med andra aktörer, ordnat demonstrations- och försöksområden som ger kunskap om och inspiration till att använda hyggesfria metoder. Skogsstyrelsen samverkar även med flera kommuner och anger att för dem är hyggesfritt skogsbruk ett bra alternativ i tätortsnära skogar. Det finns också en eller flera personer på varje distrikt inom Skogsstyrelsen som skogsägare och skogsbrukets aktörer kan vända sig till för att få råd och vägledning i hyggesfritt skogsbruk. Enligt årsredovisningen har Skogsstyrelsen vid rådgivning i fält under året föreslagit 128 skogsägare att bedriva hyggesfritt skogsbruk. Information och rådgivning omfattande minst en timme har getts till 659 skogsägare och yrkesverksamma inom skogsbruket.

Enligt budgetpropositionen för 2017 (utg.omr. 20) har Skogsstyrelsen under året ändrat sina föreskrifter och allmänna råd för att ta bort hinder mot hyggesfritt skogsbruk. Det framgår att intresset för hyggesfria brukningsmetoder ökar men att de fortfarande används i marginell omfattning. I Skogsstyrelsens regleringsbrev för 2017 anges att högst 6 000 000 kronor får användas av Skogsstyrelsen för att fortsätta utveckla och analysera metoder för hyggesfritt skogsbruk (kontinuitetsskogsbruk) utifrån ekonomiska, ekologiska, kulturella och sociala aspekter, för att informera om och ge råd om hyggesfritt skogsbruk samt för utvärdering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen anser att ytterligare satsningar och åtgärder behövs för att miljömålet Levande skogar ska nås och att Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen därför har fått i uppdrag att utvärdera och revidera den nationella strategin för formellt skydd av skog. Resultatet från utvärderingen ska kunna användas i regeringens arbete med att utveckla nya etappmål för skydd av skog. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen redovisade uppdraget den 31 januari 2017. Myndigheterna understryker i redovisningen betydelsen av nya etappmål.

Som regeringen anför i budgetpropositionen har skogsbruket stor betydelse för att nå miljökvalitetsmål och generationsmål inom miljömålssystemet. Fler naturskogar ska skyddas, och miljöhänsynen ska öka i den brukade skogen. Arbetet med att införliva målbilderna för miljöhänsyn i det praktiska skogsbruket är av grundläggande betydelse. Som redovisas ovan har Skogsstyrelsen också i regleringsbrevet för 2017 fått i uppdrag att redovisa arbetet med målbilder för miljöhänsyn. Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2017. Mot bakgrund av det anförda och i avvaktan på det pågående arbetet på området föreslår utskottet att motionerna 2016/17:161 (M) och 2016/17:1991 (V) yrkandena 1 och 7 lämnas utan vidare åtgärd.

Skogar med höga naturvärden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om avverkning av skogar med höga naturvärden och om att nyckelbiotoper bör undantas från åtgärder som inte främjar biologisk mångfald.

Jämför reservation 2 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 3 anges att regeringen bör ges i uppdrag att skyndsamt ta fram förslag på lagstiftning så att avverkning av skogar med höga naturvärden stoppas. Enligt motionärerna

sker i dag avverkning av skogar med höga befintliga naturvärden, s.k. värdekärnor, trots att det råder stor brist på dessa naturmiljöer för en mängd hotade växt- och djurarter. Dessa skogar har ofta hög variation och är ofta naturskogsartade. Vidare anges i yrkande 6 i samma motion att lagstiftningen bör ändras så att nyckelbiotoper undantas från åtgärder som inte främjar biologisk mångfald. Nyckelbiotoper är skogsområden som har mycket höga naturvärden. Dessa har en nyckelroll för bevarandet av skogens hotade växter och djur, inte minst för många rödlistade arter. De har dock inte något automatiskt formellt skydd, utan enligt motionärerna begränsas naturhänsynen av att myndigheterna enligt lagen inte får meddela föreskrifter som är så påverkande att pågående markanvändning avsevärt försvåras.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Av budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) framgår att regeringen har en tydlig ambition att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras, antingen genom formellt skydd eller frivilliga avsättningar, och att såväl staten och kommunerna som skogsbruket bör göra stora ansträngningar för att skyddsvärda skogar inte ska avverkas. Regeringen bedömer att det är nödvändigt med en fortsatt ambitionshöjning för att nå miljökvalitetsmålen som innefattar biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Det framgår att skyddet för biologisk mångfald ska utökas och att skydd av värdefulla skogar är prioriterat.

Det framhålls i propositionen att de satsningar regeringen gjorde på anslaget 1:15 Skydd av värdefull natur inom utgiftsområde 20 och anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket inom utgiftsområde 23 i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) innebär att flera värdefulla skogar kan skyddas som naturreservat.

Vidare redovisas att Naturvårdsverket gör bedömningen att användningen av ersättningsmark är ett kostnadseffektivt sätt att skydda värdefulla skogar samtidigt som många markägare som får ersättningsmark är nöjda. Regeringen kommer att analysera hur användningen av ersättningsmark för att skydda värdefulla skogar har fungerat och hur metoden kan utvecklas.

Enligt propositionen uppgår arealen formellt skyddad skog till totalt ca 1,2 miljoner hektar produktiv skogsmark, vilket motsvarar drygt 5 procent av den totala arealen i Sverige. Den formellt skyddade skogen är dock ojämnt fördelad. Nedanför den fjällnära gränsen är 3 procent av den produktiva skogsmarken formellt skyddad. Skogsbrukets frivilliga avsättningar av produktiv skogsmark uppgår till ca 1,2 miljoner hektar och av dessa har Skogsstyrelsen klassat 647 000 hektar som områden med höga till mycket höga naturvärden och 143 000 hektar som utvecklingsmark som inom 20–70 år kan utveckla höga naturvärden. Vidare redovisas att Skogsstyrelsen totalt har registrerat ca 477 000 hektar nyckelbiotoper och att omkring 2 000 hektar kända nyckelbiotoper och områden med höga naturvärden avverkas varje år enligt Skogsstyrelsens bedömning. Arealen oregistrerade värdekärnor som

avverkas är sannolikt högre. I begreppet värdekärna ingår normalt nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt som en delmängd. Enligt propositionen förefaller skadebilden inte minska när det gäller kända arealer nyckelbiotoper.

Intresset från markägarna för formellt skydd av skogsarealer med höga naturvärden är enligt regeringen (prop. 2016/17:1 utg.omr. 23) fortsatt mycket stort. Det stora intresset ställer höga krav på urval och prioritering av områden. Den myndighetsgemensamma strategin för formellt skydd av skog utgör underlag för prioritering.

På förslag av regeringen har riksdagen beslutat att utöka nationalparkerna Björnlandet och Tiveden med angränsande områden (prop. 2016/17:97, prop. 2016/17:96, bet. 2016/17:MJU16, bet. 2016/17:MJU17, rskr. 2016/17:182, rskr. 2016/17:181).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen har en tydlig ambition att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras antingen genom formellt skydd eller frivilliga avsättningar samt att regeringen framhåller att såväl staten och kommunerna som skogsbruket bör göra stora ansträngningar för att skyddsvärda skogar inte ska avverkas. I likhet med regeringen anser utskottet att det är nödvändigt med en fortsatt ambitionshöjning för att nå miljökvalitetsmålen som innefattar biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Skyddet för biologisk mångfald måste utökas och skyddet av värdefulla skogar prioriteras. Med det anförda anser utskottet att motion 2016/17:1991 (V) yrkandena 3 och 6 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Frivilliga avsättningar av skog

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om frivilliga avsättningar av skyddsvärd skog.

Jämför reservationerna 3 (M, C) och 4 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3172 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 3 om avsättningar av skyddsvärd skog anges att det är viktigt att uppfylla de svenska åtagandena om att skydda skog som är värdefull för den biologiska mångfalden. Den svenska skogspolitiken är utformad enligt principen frihet under ansvar och skogsägarna tar ett stort ansvar för att frivilligt göra avsättningar av skyddsvärd skog. Enligt motionärerna är det ett system som bör värnas. Samtidigt finns vissa problem med att juridiska gråzoner uppstår, t.ex. i samband med att nyckelbiotoper pekats ut, och

motionärerna anser därför att formellt skydd av skog bör göras med tydliga mål för hur de avsatta områdenas naturvärden ska bevaras och utvecklas.

I kommittémotion 2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 framhålls att frivilliga avsättningar ska vara långsiktiga, dokumenteras och kvalitetssäkras ur naturvårdessynpunkt för att ingå i det nationella miljökvalitetsmålet Levande skogar. Det långsiktiga skyddet av skog är en central del i Levande skogar och för att uppnå målet förutsätts att det formella skyddet ökar och att skogsägarna frivilligt avsätter skogsmark. Enligt motionärerna har de frivilliga avsättningarna dock i många fall visat sig vara av begränsat värde för biologisk mångfald.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt Skogsstyrelsens rapport 5/2012 avses med frivillig avsättning ”ett minst 0,5 hektar stort område med sammanhängande produktiv skogsmark för vilket markägaren frivilligt har fattat beslut om att åtgärder som kan skada dess naturvärde, kulturmiljö och/eller sociala värde inte ska utföras, området ska finnas dokumenterat i plan eller annan handling”. Vidare anges att med ”frivillig” menas att markägaren själv har fattat beslut om att spara området utan förpliktelser gentemot stat eller kommun och att med ”dokumenterat” avses att en frivillig avsättnings yttre gränser ska finnas dokumenterat på karta, antingen på papper eller i digitalt format, av markägaren eller av markägare utsedd företrädare. Med ”sammanhängande produktiv skogsmark” menas enligt Skogsstyrelsen skogsmark enligt 2 § skogsvårdslagen.

Av Skogsstyrelsens årsredovisning för 2015 framgår att Skogsbrukets frivilliga avsättningar uppgår till 1,1 miljoner hektar produktiv skogsmark nedanför den fjällnära gränsen. Ungefär 800 000 hektar av den skogsmarken har, eller bedöms på relativt kort sikt kunna utveckla, höga naturvärden. I de fjällnära skogarna omfattar frivilliga avsättningar ungefär 100 000 till 200 000 hektar produktiv skogsmark. Cirka 10 procent av all produktiv fjällnära skogsmark är formellt skyddad eller frivilligt avsatt, och nedanför den fjällnära gränsen är motsvarande siffra 8 procent. Enligt Skogsstyrelsen råder det en viss osäkerhet kring dessa siffror eftersom det kan förekomma överlappningar mellan det formella skyddet och de frivilliga avsättningarna. Den improduktiva skogsmarken, vilket är ca 4 miljoner hektar, är också undantagen från trakthyggesbruk.

I regleringsbrevet för 2016 fick Skogsstyrelsen i uppdrag att redovisa frivilliga avsättningar inom skogsbruket. Redovisningen ska ske så att det är möjligt att göra jämförelser med myndighetens tidigare redovisningar och den metod som används ska dokumenteras med syfte att kunna användas även framåt. Uppdraget ska redovisas senast den 30 mars 2017.

Avseende frivilliga avsättningar och nyckelbiotoper anförde landsbygdsminister Sven-Erik Bucht den 11 november 2016 följande i ett svar på en skriftlig fråga om skyddet av skog (fr. 2016/17:258):

Låt mig inleda med att det formellt inte föreligger något strikt förbud för åtgärder i nyckelbiotoper, däremot finns en samråds skyldighet med Skogsstyrelsen. Ett samråd som syftar att i dialog få till stånd en anpassning av den åtgärd som omfattas av samrådsanmälan. Regeringen har en tydlig ambition att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras antingen genom formellt skydd eller frivilliga avsättningar. Såväl staten som skogsbruket bör göra stora ansträngningar för att skyddsvärda skogar inte ska avverkas. Nyckelbiotopsinventeringen var ursprungligen tänkt som en inventering i syfte att kartlägga var i landskapet det finns värdefulla biotoper med mycket stor betydelse för skogens flora och fauna som myndigheten kunde använda i sin rådgivning och som ett underlag för skydd av skog. Begreppet nyckelbiotop har sedan, främst via skogscertifieringen, fått en innebörd som inte har kunnat förutsås. Det är därför viktigt att både myndigheter och skogsbruk fortsättningsvis tar ett gemensamt ansvar för nyckelbiotoperna. Statens ansvar är att, i linje med den strategin för formellt skydd av skog som har utarbetats av Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket på uppdrag av regeringen (NV dnr 310-419-09, SKS dnr; 194/04 4,43), bland annat prioritera områdesskydd för nyckelbiotopsrika fastigheter. Det bedöms ge stor naturvårdsnytta och ökar förtroendet för naturvårdsarbetet i skogen. Regeringen har för det också ökat anslaget 1:16 Skydd av värdefull natur med 340 miljoner kronor fr.o.m. 2016. För arbetet med skydd av skog har Skogsstyrelsen fått en årlig resursförstärkning med 100 miljoner kronor fr.o.m. 2016. Dessutom förstärks myndighetens eget arbete med 7 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2016. Redan i prop. 2007/08:108: "En skogspolitik i takt med tiden" fastställde regeringen att skogspolitikens två jämställda mål, miljömålet och produktionsmålet, samt det delade ansvaret mellan samhället och skogsägarna, förutsätter en tydligt definierad och långsiktig äganderätt. Frihet under ansvar innebär att den enskildes äganderätt till sin skog ska värnas samtidigt som skogsägaren har en betydelsefull del i det gemensamma ansvaret att förvalta skogsresursens alla nyttigheter på ett långsiktigt hållbart sätt i enlighet med ekosystemansatsen. Bevarande av nyckelbiotoper och frivilliga avsättningar utgör en viktig del i arbetet med att bevara naturvärden i skogslandskapet. Det gläder mig att skogsbruket tar ett stort ansvar i den frågan. Det är viktigt att de som äger och förvaltar skog fortsättningsvis har acceptans och känner ansvar för bevarandet av nyckelbiotoper.

Utskottet har tidigare (bet. 2014/15:MJU11) behandlat frågan om frivilliga avsättningar och anförde då att frivilliga avsättningar ska utgöra en fullgod komponent i uppfyllandet av etappmålet om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden. Utskottet noterade att skogsbrukets frivilliga åtgärder på miljöområdet i huvudsak sker inom certifieringssystemen FSC och PEFC. Vidare angav utskottet att det är angeläget att regeringen inleder en dialog med skogsbruket om de frivilliga avsättningarna och att regeringen i dialogen bör arbeta för att de frivilliga avsättningarna utvecklas när det gäller omfattning, transparens, kontinuitet och kvalitet. Utskottet påtalade vidare att det är viktigt att alla dessa aspekter säkras i de frivilliga avsättningarna så att de utgör en fullgod del i uppfyllandet av etappmålet.

Av budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) framgår att det är viktigt att de frivilliga avsättningarna är transparenta så att deras geografiska läge, varaktighet och kvalitet är möjliga att redovisa och att det är

viktigt att utveckla ett transparent system för att redovisa och följa upp frivilliga avsättningar som har eller kan komma att utveckla höga naturvärden.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan har utskottet tidigare framhållit att regeringen bör arbeta för att de frivilliga avsättningarna utvecklas när det gäller omfattning, transparens, kontinuitet och kvalitet samt att det är viktigt att alla dessa aspekter säkras i de frivilliga avsättningarna så att de utgör en fullgod del i uppfyllandet av etappmålet om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden. Utskottet noterar att Skogsstyrelsen har fått i uppdrag att redovisa frivilliga avsättningar inom skogsbruket och att redovisningen ska ske så att det är möjligt att göra jämförelser med myndighetens tidigare redovisningar och att den metod som används ska dokumenteras med syfte att kunna användas även framåt. Vidare konstaterar utskottet att regeringen betonar vikten av att de frivilliga avsättningarna är transparenta så att deras geografiska läge, varaktighet och kvalitet är möjliga att redovisa. Med det anförda föreslår utskottet att motionerna 2016/17:1991 (V) yrkande 2 och 2016/17:3172 (M) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

En kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog.

Jämför reservationerna 5 (SD) och 6 (C).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3 bör skogspolitiken i högre grad prioritera arbetet med frivilliga naturvårdsavtal framför nya reservatsbildningar. Motionärerna beskriver att man som markägare kan ta initiativet till att skydda sin egen skog. Arbetsättet kallas Komet, Kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog, och ger skogsägaren möjlighet att få ekonomisk ersättning för att frivilligt avsätta skog med höga naturvärden.

I kommittémotion 2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 17 om att skydda skogar med höga naturvärden från avverkning framhålls att Komet handlar om ett nytt sätt att skydda skog. Projektet bygger på avsättningar på frivillig grund där det är markägaren som tar initiativet till avsättningen. Motionärerna anger att de vill se mer av projekt som bidrar till mer engagemang i skogen och till att kunna uppfylla miljömålen om skyddad skog.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt Skogsstyrelsen är Nya Komet en möjlighet till formellt skydd av skogsområden med höga naturvärden. Arbetsättet kallas Nya Komet då det är en efterföljare till en försöksverksamhet med Kompletterande metoder för formellt skydd av natur (Komet) som pågick i fem områden i Sverige och som avslutades 2014. Arbetsättet innebär att skogsägare kan välja ut och föreslå skogsområden med höga naturvärden att bevara och få ersättning för dessa. Områden med högst naturvärde skyddas i första hand och väljs ut enligt den strategi för formellt skydd av skog som är gemensam för Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och länsstyrelserna. Den minsta areal som skogsägare kan föreslå varierar över landet, från en hektar längst ner i södra Sverige till tre hektar i norra Sverige.

I september 2014 fick Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen i uppdrag att årligen rapportera arbetet med att införa en kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull natur (M2014/2010/Nm). Av uppdraget framgår bl.a. följande:

Arbetsmetoden ska inriktas på att tillvarata markägarnas intresse för att bevara biologisk mångfald genom att formellt eller frivilligt skydda områden med höga naturvärden. Markägarnas egna initiativ till kontakt med myndigheter för bevarandearbetet ska därmed tas tillvara. De skyddsformer som bör användas är i första hand naturvårdsavtal eller områdeskydd enligt miljöbalken (t.ex. naturreservat och biotopskyddsområde). Om markägaren vill göra en frivillig avsättning är även det välkommet. I det fortsatta arbetet är det viktigt att utveckla arbetet så att det resulterar i hög kvalitet i de områden som skyddas och därmed bidrar till att uppfylla berörda miljökvalitetsmål, t.ex. Levande skogar. De tidigare erfarenheterna av Kometprocessen som har redovisats av Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen i Skåne län som bland annat innebär ett förbättrat samarbete mellan myndigheterna samt mellan myndigheter och markägare ska tas till vara. Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen ska redovisa arbetet gemensamt. Redovisningarna ska lämnas till Regeringskansliet (Miljödepartementet) senast den 31 mars årligen från 2015 till 2017. Den första redovisningen gäller anvisningarna till det fortsatta arbetet.

I Skogsstyrelsens årsredovisning för 2016 redovisas att Skogsstyrelsen har beslutat om gemensamma anvisningar för en kompletterande arbetsmetod för formellt skydd av skog tillsammans med Naturvårdsverket samt att införandet av metoden har skett enligt plan. Bland annat har man genomfört gemensamma utbildningar och anordnat regionala träffar för att utbyta erfarenheter och informera om metoden. Det pågår också samverkan med representanter för skogsbruket och miljöorganisationer både regionalt och nationellt. Vidare framgår det av årsredovisningen att intresseanmälningar om formellt skydd har resulterat i flera formellt skyddade områden. I mars 2017 görs en slutredovisning av arbetet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen har haft i uppdrag att årligen rapportera arbetet med att införa en kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull natur och att uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2017. Mot bakgrund av det pågående arbetet finner utskottet inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionerna 2016/17:2022 (C) yrkande 17 och 2016/17:2450 (SD) yrkande 3.

Skogens betydelse för klimat samt bioekonomi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om skogens betydelse för klimatet och för en biobaserad ekonomi.

Motionerna

I motion 2016/17:2151 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 1 om skogens betydelse för klimatutmaningen och framtidens jobb anges att skogens betydelse för framtidens jobb och till lösningen på klimatutmaningen inte kan underskattas. Motionärerna anger att de vill se en utveckling där biomassa från skogen producerar bränslen som kan ersätta fossila. I motion 2016/17:2798 av Anna Wallén m.fl. (S) om skogens roll i en biobaserad ekonomi anförts att skogen och det svenska skogsbruket har en nyckelroll för klimatfrågan och den fortsatta övergången till en biobaserad ekonomi. I motion 2016/17:3034 av Per Åsling och Daniel Bäckström (båda C) anförts att regeringen tydligare bör styra sin förvaltning mot insatser inom den nuvarande skogspolitiken som stimulerar en ökad skogsproduktion. Enligt motionärerna finns det ett brett parlamentariskt stöd för att samhället behöver utvecklas mot en biobaserad samhällsekonomi i syfte att nå de övergripande klimatmålen.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) vill regeringen att grunden läggs för en cirkulär och biobaserad ekonomi. För att möta de globala utmaningarna med klimathot och minskad biologisk mångfald så behövs en omställning till en cirkulär och biobaserad ekonomi, och regeringen arbetar med frågan nationellt, bl.a. genom att ta fram en agenda för biobaserad näringslivsutveckling och genom samverkansprogrammet för cirkulär och biobaserad ekonomi.

Vidare framhåller regeringen att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer och att långsiktig styrning och ambitiösa mål behövs för den fortsatta omställningen. Regeringen välkomnar också Miljömålsberedningens förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktigt mål, etappmål, sektorsmål, strategi och åtgärder.

Propositionen Ett klimatpolitiskt ramverk överlämnades till riksdagen den 14 mars 2017. Riksdagsbeslut är planerat till den 14 juni 2017.

I budgetpropositionen för 2017 (utg.omr. 23) redovisas vidare att insatser inom de areella näringarna för att minska de globala klimatförändringarna består dels i att producera bioenergi och förnybara material för att ersätta fossila bränslen och fossilbränsleintensiva material, dels i att minska utsläpp av växthusgaser och öka upptag av koldioxid i skog och mark. Regeringen verkar såväl i de internationella klimatförhandlingarna som inom EU för att åstadkomma regler som främjar skogens långsiktiga roll i klimatarbetet genom att skogsråvara används för träprodukter och biobränslen samtidigt som upptag av koldioxid i växande skog kan utgöra ett komplement.

Vad gäller de skogspolitiska målen anger regeringen att inriktningen under året har varit arbete för att uppfylla skogspolitikens två jämställda mål för skogen, om produktion och miljö. Regeringen bedömer vidare att den befintliga modellen för skogsförvaltningen i huvudsak är anpassad för att uppnå politikens syften men att det samtidigt finns områden som behöver utvecklas inom både produktions- och miljöområdet, också för att bidra till miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

I ett svar på interpellation 2016/17:159 Balansen mellan miljömål och produktionsmål i skogen den 9 december 2016 svarade landsbygdsminister Sven-Erik Bucht bl.a. följande:

Jag vill inleda med att säga att det är av stor vikt för regeringen att skogsbruket bedrivs på ett långsiktigt ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart sätt. Skogspolitiken bygger på två jämställda mål: miljömålet och produktionsmålet. Det finns behov av att utveckla bägge dessa delar. Likaväl som att skydd och miljöhänsyn ska öka är en ökad produktion av skoglig råvara viktigt i omställningen till ett biobaserat samhälle och för att fasa ut fossil energi.

Enligt budgetpropositionen ska arbetet inom det nationella skogsprogrammet bidra till jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi. Regeringen utformar det nationella skogsprogrammet med utgångspunkt i skogspolitikens jämställda mål samt med viktiga utgångspunkter i underlag från bl.a. olika arbetsgrupper. För att tillvarata skogens betydelse för ett hållbart samhälle och för en cirkulär och biobaserad samhällsekonomi behövs enligt regeringen åtgärder för ökad produktion och tillväxt inom ramen för ett hållbart och variationsrikt skogsbruk. Synergier mellan det nationella skogsprogrammet och regeringens andra strategiska arbeten ska utvecklas, särskilt för Samverkansprogrammet om cirkulär och biobaserad ekonomi.

I ett svar på interpellation 2015/16:790 Ökad miljöhänsyn i skogsvårdslagstiftningen den 15 september 2016 svarade landsbygdsminister Sven-Erik Bucht också följande:

Samtidigt som skydd och miljöhänsyn ska öka behöver produktionen av skoglig råvara också öka i omställningen till ett biobaserat samhälle och för att fasa ut fossil energi. Min förhoppning är att de breda dialoger som präglat det nationella skogsprogrammet, tillsammans med en översyn av skogsvårdslagen, ska ge goda förutsättningar för fortsatta åtgärder för

naturvård liksom för en utveckling av en växande bioekonomi med skogen som bas. Det finns ett behov av fortsatta åtgärder som möter framtidens alla utmaningar. Regeringen avser att återkomma till riksdagen under 2017 avseende det nationella skogsprogrammet.

Av Skogsstyrelsens regleringsbrev för 2017 framgår att myndigheten har fått i uppdrag att, med hänsyn till regeringens ambition om en växande bioekonomi och ett fossilfritt Sverige, vid behov revidera föreskrifter för anläggning av skog på produktiv skogsmark så att de understödjer skogspolitikens jämställda mål om produktion och miljö. I uppdraget ingår att se över uppföljningen av förnyringarnas kvalitet från såväl produktions- som miljösynpunkt så att ett hållbart brukande av skogar kan uppnås. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2018.

Utskottets ställningstagande

I likhet med regeringen anser utskottet att en omställning till en cirkulär och biobaserad ekonomi behövs för att möta de globala utmaningarna med klimathot och minskad biologisk mångfald. Som redovisats ovan pågår arbete på området såväl nationellt som internationellt. Med det anförda förslår utskottet att motionerna 2016/17:2151 (S) yrkande 1, 2016/17:2798 (S) och 2016/17:3034 (C) lämnas utan vidare åtgärd.

Skogens sociala värden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om tätortsnära skogar och skogens sociala värden.

Jämför reservation 7 (V).

Motionen

Enligt kommittémotion 2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 9 bör regeringen återkomma med åtgärder i syfte att främja rekreationsinriktad skogsskötsel i tätortsnära skogar som inte helt undantas från skogsbruk. Enligt yrkande 10 i samma motion bör regeringen tillse att en översyn av miljöbalken och skogsvårdslagen genomförs i syfte att stärka samrådsförandet och de sociala värdenas status i lagstiftningen som berör skogsbruket. Enligt motionärerna är samrådsparagrafen i miljöbalken generellt utformad och gäller samtliga skogsbruksåtgärder som väsentligt ändrar naturmiljön. I praktiken sker dock inget samråd vid de flesta slutavverkningar. Lagstiftningen bör ändras så att samråd är obligatoriskt vid slutavverkningar.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Av budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) framgår att regeringen bedömer att skogens sociala värden har stor betydelse för hela samhället. Det anges att skogssektorns befintliga verktyg behöver tillämpas och utvecklas för att skogens sociala värden ska kunna tillvaratas. Regeringen bedömer vidare att Skogsstyrelsens medverkan i frågor om samhällsplanering och samråd med kommuner i frågor av särskild vikt med hänsyn till de lokala förhållandena är viktiga.

I regleringsbrevet för 2016 fick Skogsstyrelsen ett uppdrag om skogens sociala värden, i vilket det anges att regeringen anser att skogens sociala värden är viktiga och bör uppmärksammas mer i rådgivnings- och informationsinsatser. Skogsstyrelsen redovisade uppdraget i meddelande 1/2017 Skogens sociala värden i Skogsstyrelsens rådgivning och information. I redovisningen anger myndigheten bl.a. att skogens sociala värden blir en alltmer uppmärksam fråga inom skogssektorn, hos allmänheten och i politiken. Skogsstyrelsen lämnar även förslag på möjliga rådgivnings- och informationsinsatser.

Även i regleringsbrevet för 2017 har Skogsstyrelsen fått ett uppdrag om skogens sociala värden. Av uppdraget framgår att Skogsstyrelsen ska redovisa hur skogssektorns befintliga verktyg kan användas för att bevara och utveckla skogens sociala värden. I uppdraget ingår att analysera och vid behov utveckla styrmedel, exempelvis föreskrifter och allmänna råd för hänsyn till skogens sociala värden vid skogsbruksåtgärder. Målbilderna för hänsyn till friluftsliv och rekreation ska beaktas i uppdraget. Uppdraget ska genomföras i samverkan med Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Boverket och ska redovisas senast den 31 mars 2018.

Avseende tätortsnära natur anger regeringen i budgetpropositionen (utg.omr. 17) att det är av stor betydelse att det finns attraktiva och upplevelserika naturmiljöer i alla delar av landet, inte minst i tätorternas närhet. Länsstyrelsernas program för skydd av tätortsnära natur bidrar bl.a. till detta, liksom det statliga stöd som ges till kommuner enligt förordningen (2003:598) om statliga bidrag till lokala naturvårdsprojekt (LONA).

Vidare har Naturvårdsverket i regleringsbrevet för 2017 fått i uppdrag att identifiera behov av vägledning, styrmedel och förstärkt samverkan mellan berörda myndigheter för att förvalta tätortsnära natur på ett hållbart sätt. Utgångspunkten ska vara att bevara och utveckla den biologiska mångfalden och förbättra förutsättningarna för friluftsliv, där även samspelet med kulturmiljövärden tas till vara. Naturvårdsverket ska även redovisa arbetet med att utveckla metoder och vägledning för att kartlägga naturområden med värden för friluftsliv, rekreation och turism. Uppdraget ska redovisas senast den 30 november 2017.

I november 2015 beslutade regeringen kommittédirektiv om en rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen (2015:121). En del av utredningen berör frågan om allmänheten bör ges rätt att få Skogsstyrelsens ställningstaganden med anledning av planerade avverkningar rättsligt överprövade. Enligt

kommittédirektivet ska utredaren bl.a. se över om det finns behov av att tydliggöra bestämmelserna om överklagande i skogsvårdslagen mot bakgrund av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande (14 februari 2014, HFD 2014, ref. 8) och lämna de förslag som bedöms vara lämpliga, analysera om Århuskonventionen innebär att allmänheten bör ha en rätt till överprövning när det gäller Skogsstyrelsens beslut och ställningstagande att inte fatta beslut med anledning av underrättelser enligt 14 § skogsvårdslagen och om allmänheten bedöms ha rätt till en sådan överprövning, lämna de förslag som bedöms vara lämpliga för att säkerställa denna rätt. Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2017.

I ett skriftligt svar på fråga 2016/17:324 om Skogens roll för friluftslivet den 23 november 2016 svarade miljöminister Karolina Skog följande:

Jag vill inleda med att Sveriges natur- och kulturlandskap har stor betydelse för friluftslivet och att ett hållbart skogsbruk och friluftsliv följaktligen går bra att förena. Regeringen anser att det behövs en tydlig ambitionsnivå för att nå friluftslivsmålen, tillsammans med miljö kvalitetsmålen. Friluftsliv är ett allmänt intresse och en hörnsten i naturvårdspolitiken. Regeringen anser att det är viktigt att stärka allmänhetens tillgång till miljöinformation, rättslig prövning och medverkan i beslutsprocesser och att allmänhetens delaktighet i naturvårdsarbetet är en viktig grund för att stärka arbetet med friluftslivspolitiken. Sverige är sedan 2005 part till konventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor, den s.k. Århuskonventionen. Konventionen är också en del av EU:s rättsordning. Som part till konventionen ska Sverige garantera att allmänheten har rätt att ta del av miljöinformation och rätt att, under de förutsättningar som anges i konventionen, delta i beslutsprocesser om miljön. Konvention innehåller även bestämmelser som ger den berörda allmänheten tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor. Sverige är skyldig att se till att handlingar och underlåtenheter av personer och myndigheter som strider mot miljölagstiftningen kan prövas av domstol eller i administrativ ordning. Med berörd allmänhet avses bl.a. organisationer i det civila samhället som främjar miljöskydd. Regeringen och departementen arbetar kontinuerligt med att stärka allmänhetens tillgång till miljöinformation, stärka allmänhetens tillgång till rättslig prövning och stärka allmänhetens medverkan i beslutsprocesser. På så sätt ökar allmänhetens medvetenhet om miljöfrågor. Syftet måste alltid vara att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt. Det stämmer att regeringen vill stärka allmänhetens delaktighet bland annat vad gäller tillgång till rättslig prövning, men naturligtvis måste varje åtgärd föregås av en noggrann avvägning mellan olika intressen och utifrån sina respektive förutsättningar. Det är därför som frågan ingår i den rättsliga översyn av skogsvårdslagen som nu genomförs. Regeringen avvaktar naturligtvis utredningens slutsatser. Jag vill avsluta med att regeringen anser att miljöhänsynen i den brukade skogen ska öka. Det är därför viktigt att skogsbruksåtgärder utförs på ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart sätt. Regeringen anser att kunskap om friluftsliv behöver stärkas och integreras i samhällsplanering och markanvändning. Alla sektorer som nyttjar mark och vatten ska ta hänsyn till friluftslivets värden som en del av ett hållbart nyttjande. Hänsyn till skogens sociala värden omfattas av sektorsansvaret på samma sätt som andra hänsynstaganden. Regeringen anser att skogens sociala värden är viktiga och bör uppmärksammas i

rådgivnings- och informationsinsatser. Skogsstyrelsens dialogarbete om skogsbrukets miljöhänsyn har en viktig roll.

Frågan togs även upp av landsbygdsminister Sven-Erik Bucht i svaret på interpellation 2016/17:122 Allmänhetens talerätt avseende skogsbruk den 29 november 2016, där han bl.a. anförde följande:

Jag vill inleda med att säga att skogsbruket är en av Sveriges basnäringar som tillsammans med annan näringsverksamhet bidrar till landets samlade välstånd. Skogen är en nationell tillgång som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen, såsom sociala och kulturella värden. [...] I den rättsliga översynen av skogsvårdslagstiftningen ingår bland annat att utredaren ska se över vilka krav som följer av Århuskonventionen när det gäller allmänhetens tillgång till rättslig prövning av Skogsstyrelsens beslut och ställningstaganden att inte fatta beslut med anledning av underrättelser om avverkning med mera enligt 14 § skogsvårdslagen. Om utredaren bedömer att allmänheten har en sådan rätt till överprövning ska utredaren föreslå lämpliga författningsändringar. Utredaren ska även se över om det finns behov av att tydliggöra bestämmelserna om överklagande i skogsvårdslagen mot bakgrund av ett avgörande i Högsta förvaltningsdomstolen och lämna de förslag som bedöms vara lämpliga. Avslutningsvis vill jag poängtera att hållbart brukande av skog bidrar till fler jobb och hållbar tillväxt i hela Sverige. Som ansvarig minister vill jag hitta sätt att förena Sveriges åtagande enligt Århuskonventionen med ett konkurrenskraftigt långsiktigt hållbart skogsbruk. Utredningen kommer nu att arbeta med frågan och så småningom leverera ett rättsligt underlag för regeringen att ta ställning till. Fram tills ett sådant underlag presenteras avvaktar jag i den här frågan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att skogens sociala värden har stor betydelse för hela samhället. Vidare kan konstateras att Naturvårdsverket har fått ett uppdrag om tätortsnära natur som ska redovisas i november 2017. Det pågår också en utredning som bl.a. berör frågan om allmänheten bör ges rätt att få Skogsstyrelsens ställningstaganden med anledning av planerade avverkningar rättsligt överprövade. Utredningen ska redovisas den 15 oktober 2017. Skogsstyrelsen har också fått ett uppdrag om skogens sociala värden som ska redovisas i mars 2018. I avvaktan på det pågående arbetet föreslår utskottet ingen ytterligare åtgärd med anledning av motion 2016/17:1991 (V) yrkandena 9 och 10.

Markägarens rättsliga ansvar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om markägarens rättsliga ansvar och om sanktionsmöjligheter.

Jämför reservationerna 8 (SD) och 9 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8 om markägarens rättsliga ansvar för skyldigheter enligt skogsvårdslagen framhålls att regeringen i november 2015 fattade beslut om att göra en rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen. I uppdraget ingår bl.a. att föreslå vem eller vilka som har ansvaret för att fullgöra skyldigheter enligt skogsvårdslagen. Motionärerna anser att utgångspunkten bör vara att skogsägaren ska ha fortsatt lagstadgat ansvar och kontroll över sin fastighet. I kommittémotion 2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 anföras att effektiva sanktionsmöjligheter ska införas för brott mot hänsynsreglerna i skogsvårdslagen för att stärka miljöhänsynen. Enligt motionärerna framgår det av skogsvårdslagens portalparagraf att produktions- och miljömål ska vara jämställda. I det skogsbruk som i dag bedrivs under devisen frihet under ansvar i Sverige är produktionen dock oftast överordnad miljöhänsynen. Enligt motionärerna är skogsvårdslagen skriven med trakthyggesbruk som norm och med syfte att garantera virkesförsörjningen, och när det gäller naturvård saknas i mycket stor utsträckning sanktionsmöjligheter.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Som redovisats i föregående avsnitt beslutade regeringen i november 2015 om kommittédirektiv om en rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen (dir. 2015:121). En del av utredningen rör frågan om vem eller vilka som bör ansvara för skyldigheter. I kommittédirektiven anges att skogsvårdslagen (1979:429) är ett viktigt instrument för att nå skogspolitiska och andra berörda samhällsmål. Det är därmed avgörande att bestämmelserna i lagstiftningen följs och att det är tydligt vem som är ansvarig för att fullgöra de olika skyldigheterna.

Vidare framhålls att några av bestämmelserna i skogsvårdslagstiftningen i dag riktar sig till den produktiva skogsmarkens ägare och att det i andra bestämmelser inte anges uttryckligen vem som ska fullgöra skyldigheterna. I vissa fall ger uttalanden i förarbetena ledning, medan det i andra fall är mer oklart vem eller vilka som ska ha ansvar. Inom hela skogsbruket är det vanligt att skogsbruksåtgärder vidtas av någon annan än skogsmarkens ägare. Det gäller både för större skogsbolag och för enskilda markägare med mindre markinnehav. I direktiven påtalas också att det i proposition 2009/10:201 Gränser i skog konstaterades att det finns behov av en mer genomgripande översyn av straffbestämmelserna i skogsvårdslagen och att en sådan översyn därför bör påbörjas.

Enligt kommittédirektiven ska utredaren ta ställning till om skyldigheten att underrätta Skogsstyrelsen om en planerad avverkning m.m. enligt 14 § skogsvårdslagen bör utvidgas till att avse någon annan aktör, analysera vem eller vilka som bör ansvara för att fullgöra övriga skyldigheter enligt skogsvårdslagstiftningen och föreslå de ändringar som bedöms vara lämpliga. Vidare ska utredaren överväga om straffbestämmelserna i

skogsvårdslagstiftningen är utformade på ett lämpligt sätt, om de skyldigheter som i dag är kriminaliserade även fortsättningsvis bör vara det, eller om de bör sanktioneras på annat sätt, och särskilt om straffskalorna bör ändras. Uppdraget ska redovisas senast den 15 oktober 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att utredningen om en rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen bl.a. har i uppdrag att analysera vem eller vilka som bör ansvara för att fullgöra skyldigheter enligt skogsvårdslagstiftningen samt överväga om straffbestämmelserna i skogsvårdslagstiftningen är utformade på ett lämpligt sätt. Utredningen ska redovisa sitt arbete senast den 15 oktober 2017. I avvaktan på detta arbete bör motionerna 2016/17:1991 (V) yrkande 4 och 2016/17:2450 (SD) yrkande 8 lämnas utan vidare åtgärd.

Skogsbruk och skogsskötsel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om skogsbruksåtgärder.
Jämför reservationerna 10 (SD) och 11 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 8 yrkas att regeringen bör genomföra en översyn av skogslagstiftningen i syfte att stimulera en ökad andel blandskog genom reglering av föryngringsåtgärder, röjning och gallring. Enligt motionärerna är stora delar av våra produktionsskogar monokulturer med gran eller tall, och på många skogsmarker skulle skogsbestånden få en betydligt större artvariation och ett ökat inslag av lövträd om skogen självföryngrades och inte planterades. Det är sedan tidigare belagt att ju mer intakt ett ekosystem är med rik biologisk mångfald, desto bättre buffertförmåga har systemet att stå emot förändringar. Enligt yrkande 5 i samma motion bör produktionshöjande åtgärder i skogsbruket tydligare regleras i miljöbalken. Under en lång tid har fokus varit på produktionshöjande åtgärder i skogsbruket som intensivodlingar, ökad gödsling, mer främmande trädslag, dikning och ökad stubbrytning. Dessa skogsbruksåtgärder kan ge negativa effekter för miljön genom att reducera den biologiska mångfalden, öka utsläppen av växthusgaser och bidra till övergödningen.

Enligt kommittémotion 2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 13 bör Skogsstyrelsen tillsammans med skogsnäringen arbeta mer för att öka andelen röjd skog. Sverige har stora arealer ungskog som behöver röjas, dvs. glesas ur för att ge de träd som blir kvar de bästa förutsättningarna för tillväxt och kvalitetsdaning. Enligt motionärerna skulle en väl utformad

rådgivningsinsats i samarbete med skogsnäringen kunna öka skogsägarnas incitament för att röja i tid och att också röja rätt.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Regeringen bedömer i budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) att det behövs ytterligare åtgärder för att främja ett variationsrikt skogsbruk och att kunskapen om hyggesfria metoder med syfte att främja ett hållbart skogsbruk, biologisk mångfald och ekosystemtjänster därför behöver öka. I budgetpropositionen (utg.omr. 23) anges vidare att Skogsstyrelsens redovisning av regeringsuppdrag om adaptiv skogsskötsel, inklusive kunskapsplattform för skogsproduktion och skogliga skattningar från laserdata, visar på vikten av att ha och ta till vara kunskap och skogliga grunddata i utvecklingen mot en biobaserad ekonomi där skogens alla värden har en viktig roll. Det anges att störst betydelse för hög och värdefull skogsproduktion är väl utförda åtgärder i skogsbruket. Det är också väsentligt att skogsskötseln blir mer variationsrik och att hänsynen till biologisk mångfald och andra allmänna intressen utvecklas samt att förhindra omfattande skogsskador. Regeringen bedömer att det förbättrade kunskapsläget som skapats genom satsningen på adaptiv skogsskötsel kommer att medverka på ett värdefullt sätt till en variationsrik skogsskötsel.

Enligt regeringen har klimatförändringarna stor betydelse för skogens framtida tillväxt och tillstånd, och de kan föra med sig betydande risker i form av ökad risk för stormfällning, skadeinsekter och perioder med torka och bränder. Det är viktigt att förbättra föryngringarnas kvalitet, ur både ett produktions- och ett miljöperspektiv. Enligt regeringen är areellt omfattande skogsskador ett stort problem, eftersom det hämmar produktionen av biomassa samt virkets framtida värde och användbarhet och har negativ påverkan på biologisk mångfald och upplevelsevärden. Vad gäller de indikatorer som följs särskilt för olika aspekter av skogsskötsel, dvs. röjning, viltskador och skadeinsekter, konstateras att när röjning och gallring inte utförs i tid så minskar tillväxtpotentialen, och virkets framtida kvalitet, värde och användbarhet sjunker.

I regleringsbrevet för 2016 fick Skogsstyrelsen följande uppdrag om skogsskötsel för bioekonomi i ändrat klimat:

En anpassad skogsskötsel är central för skogens roll i den växande bioekonomin. Skogsstyrelsen ska utveckla arbetet med hållbara skogsskötselmetoder genom en systematisk och upprepad ansats av aktivt lärande. Arbetet ska främja utveckling och kunskap om ett variationsrikt skogsbruk inklusive hur kontinuitetsskogsbruk ska utvecklas. Metoderna ska utvecklas tillsammans med en stärkt miljöhänsyn så att ekosystem och ekosystemtjänster vidmakthålls. Den databas som tagits fram som stöd för skogliga skattningar, med hjälp av den laserskanningen för den nationella höjdmodellen, ska underhållas i samverkan med berörda intressenter. Myndigheten ska också göra en sammanställning av kunskapsläget gällande vilka utvecklingsbehov klimatförändringen skapar inom skogsskötseln, för ett hållbart skogsbruk.

Enligt Skogsstyrelsens årsredovisning för 2016 har uppdraget genomförts via två aktiviteter, Uppdatering av skogliga grunddata samt Samverkansprocess skogsproduktion. I regleringsbrevet för 2017 har Skogsstyrelsen fått i uppdrag att redovisa hur arbetet med samverkansprocessen för en ökad produktion och tillväxt inom ramen för ett hållbart och variationsrikt skogsbruk fortlöper, både avseende arbetsprocess och de resultat som uppnås.

Vad gäller röjning så framgår det av Skogsstyrelsens årsredovisning för 2016 att röjningens omfattning och utförande har varierat relativt mycket genom åren. Den årliga röjningsarealen har enligt myndigheten ökat stadigt sedan bottennoteringen 1995, och efter sekelskiftet ökade röjningen kraftigt och ökningen förefaller fortfarande hålla i sig. Före 2010 skedde röjningen allt senare i ungskogarnas utvecklingsfas men under de senaste åren har detta ersatts av en tydlig ökning av normal röjning som sker vid lägre beståndshöjder.

Enligt Skogsstyrelsen uppgår den årliga föryngringsavverkningen i landet till ca 200 000 hektar. Merparten av den arealen kommer att behöva röjas minst en gång i ungskofsfasen och i många fall behöver ytterligare en eller ibland två röjningar utföras. Om inte det årliga tillskottet av röjningsarealer åtgärdas så ackumuleras ungskogar med röjningsbehov och då uppstår en ökad areal med omedelbart röjningsbehov. År 2002 var den areal som bedömdes ha ett omedelbart röjningsbehov ca 1 miljon hektar, vilket beror på den låga röjningsaktiviteten under 1990-talet. Även om de årliga röjningsarealerna har ökat kontinuerligt under senare år har arealen med bedömt omedelbart röjningsbehov fortsatt att stiga. År 2010 uppgick den arealen till drygt 1,5 miljoner hektar. Enligt Skogsstyrelsen tyder dock resultaten från de senaste åren på ett möjligt trendbrott och arealen med omedelbart röjningsbehov förefaller ha stabiliserat sig på mellan 1,4 och 1,5 miljoner hektar.

Utskottets ställningstagande

I likhet med regeringen anser utskottet att det behövs ytterligare åtgärder för att främja ett variationsrikt skogsbruk och att kunskapen om hyggesfria metoder med syfte att främja ett hållbart skogsbruk, biologisk mångfald och ekosystemtjänster därför behöver öka. Utskottet noterar vidare att regeringen bedömer att det förbättrade kunskapsläge som skapats genom satsningen på adaptiv skogsskötsel på ett värdefullt sätt kommer att medverka till en variationsrik skogsskötsel. Mot bakgrund av redovisningen ovan anser utskottet att motion 2016/17:1991 (V) yrkandena 5 och 8 kan lämnas utan vidare åtgärd.

Beträffande röjning anger Skogsstyrelsen att röjningen ökade kraftigt efter sekelskiftet och att ökningen fortfarande förefaller hålla i sig. Även om de årliga röjningsarealerna ökat kontinuerligt under senare år har arealen med bedömt omedelbart röjningsbehov fortsatt att stiga. Enligt Skogsstyrelsen tyder dock resultaten från de senaste åren på ett möjligt trendbrott. Utskottet

föreslår därför att motion 2016/17:2450 (SD) yrkande 13 lämnas utan vidare åtgärd.

Markavvattning och dikning av skogsmark

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om dikning och markavvattning.
Jämför reservation 12 (SD).

Motionerna

Enligt kommittémotion 2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11 bör regelverket för dikning förenklas. Motionärerna anser att det bör införas lättnader i regelverken för att på så sätt kunna bibehålla och öka produktionen, åstadkomma god miljöhänsyn och minskade risker för översvämningar.

I motion 2016/17:2419 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD) om att göra det lättare att få tillstånd för markavvattning anges att dikning, eller s.k. markavvattning, av skogsmark i vissa fall är ett mycket effektivt sätt att öka produktionen, minska översvämningsrisken och minska körskador i modernt skogsbruk.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt Naturvårdsverket är syftet med regelverket för markavvattning främst att skydda och bevara våtmarker. Markavvattning är en tillståndspliktig vattenverksamhet och i stora delar av södra och mellersta Sverige, samt i utpekade områden, är markavvattning förbjuden. Enligt Naturvårdsverket behöver den som vill vidta markavvattningsåtgärder i dessa områden utöver tillstånd en dispens från förbudet för att kunna genomföra dessa. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar som huvudsakligen har miljöanknytning finns i 11 kap. miljöbalken, medan övriga bestämmelser finns i lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet (1998:812).

Av budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) framgår att alla sjöar och vattendrag inte kommer att uppnå god ekologisk och kemisk status eller god ekologisk och kemisk potential inom en generation. De främsta orsakerna till att målet inte nås är fysisk påverkan i vattenmiljöer som övergödning, försurning och miljögifter. Fysisk påverkan orsakas av tidigare och pågående vattenkraftsproduktion, skogsbruk, jordbruk och infrastruktur. Enligt propositionen bidrar dammbyggen, vandringshinder, rensningar, markavvattning och körskador i jord- och skogsbruket till påverkan. Regeringen anger att det är viktigt att minska skador och läckage från dessa näringar, särskilt ur ett lokalt perspektiv.

Avseende miljö kvalitetsmålet myllrande våtmarker framhåller regeringen att utvecklingen är negativ och att ytterligare insatser behövs för att vända trenden så att miljö kvalitetsmålet kan nås. De flesta naturtyper och arter i våtmarker nedanför fjällen har inte gynnsam bevarandestatus. Enligt regeringen fortsätter skador på våtmarker som orsakats under lång tid att ge negativa effekter. Markavvattning, upphörd hävd och kvävenedfall har orsakat långsamma förändringar, exempelvis i form av igenväxning. För att nå miljö kvalitetsmålet och säkra kulturmiljö värden kopplade till våtmarker skulle ytterligare våtmarker behöva skyddas, skötas och restaureras och miljö hänsynen skulle behöva bli bättre. Den negativa trenden vad gäller våtmarkernas miljö tillstånd orsakas bl.a. av den kumulativa effekten från en lång tids dikningar, torvtäkter och skogsbruksåtgärder. Insatserna för våtmarkerna som gjorts under 2015 i form av skydd, skötsel och restaurering har inte nått upp till behovet för att vända denna negativa trend. Enligt regeringen behöver arbetet med att skydda och återskapa våtmarker fortsätta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regelverket för markavvattning i hög utsträckning syftar till att skydda och bevara våtmarker. Som redovisas i budgetpropositionen för 2017 är utvecklingen mot miljö kvalitetsmålet myllrande våtmarker negativ, och ytterligare insatser behövs för att vända trenden så att miljö kvalitetsmålet kan nås. Den negativa trenden vad gäller våtmarkernas miljö tillstånd orsakas bl.a. av en lång tids dikningar och markavvattning. Det framgår även att fysisk påverkan såsom markavvattning påverkar möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålet om sjöar och vattendrag negativt. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2016/17:2450 (SD) yrkande 11 och 2016/17:2419 (SD).

Avverkningsanmälningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om avverkningsanmälningar.

Jämför reservationerna 13 (SD) och 14 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 9 anges att de allmänna publiceringarna av skogsavverkningsanmälningar på Skogsstyrelsens webbplats bör upphöra. I stället bör markägaren tillfrågas, i varje enskilt fall, om han eller hon vill att dessa uppgifter ska bli publika. I kommittémotion 2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 21 anför motionärerna att markägares integritet vid avverkning bör värnas. Motionärerna vill att Skogsstyrelsen ser över vilka effekter digital publicering

av skogsbruksplaner får för det svenska skogsbruket. I kommittémotion 2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 10 anfördes att dispensförfarandet vid avverkningsanmälan bör underlättas. I motionen anges att innan en skog slutavverkas ska man enligt lag lämna in en avverkningsanmälan till skogsstyrelsen om ytan är större än 0,5 hektar. Detta ska göras minst sex veckor innan avverkningen påbörjas men ibland finns det anledning att påbörja avverkningen innan dessa sex veckor har gått. Man kan då ansöka om dispens för att få påbörja avverkningen tidigare men det är i dag svårt att få en sådan dispens.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt Skogsstyrelsen är en avverkningsanmälan en allmän handling som på begäran kan komma att lämnas ut från Skogsstyrelsen. Delar av innehållet publiceras även elektroniskt på Skogsdataportalen och andra av Skogsstyrelsens e-tjänster, dock utan ägar- och fastighetsuppgifter.

I ett skriftligt svar på fråga 2015/16:1476 om Skogsstyrelsens publicering av avverkningsanmälningar den 11 augusti 2016 svarade landsbygdsminister Sven-Erik Bucht följande:

Inledningsvis vill jag påminna om att myndighetsstyrning är en prioriterad fråga för regeringen. Ett flertal instrument används, bland annat de som fastställts i lag och förordning samt regeringsbeslut såsom regleringsbrev. Myndighetsstyrning innefattar också uppföljning av myndighetens verksamhet i dialog med företrädare för myndigheten. Jag vill också nämna att äganderätten till skog är grundlagsskyddad och på inga vis ifrågasatt av regeringen. Inriktningen av skogspolitikens jämställda mål och frihet under ansvar ligger fast. Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet för frågor om skogsbruket och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska mål som beslutats av riksdagen kan uppnås. Varken riksdagen eller regeringen kan bestämma hur en myndighet ska besluta i ett enskilt ärende som utgör en myndighetsutövning mot enskild person. Jag kan dock notera att en avverkningsanmälan är en allmän handling som kan begäras ut från myndigheten med hänvisning till offentlighetsprincipen. Det är vanligt att så sker. Vid den digitala publiceringen tar myndigheten hänsyn till skogsägarens integritet och publicerar inte namn, adress eller detaljer ur anmälan. Det är enbart de yttre gränserna för de områden som anmälts som visas. Vidare kan jag konstatera att Skogsstyrelsen har samrått med Datainspektionen i samband med att myndigheten började göra avverkningsanmälningarna tillgängliga på internet. Jag tror att öppenhet och transparens om vad vi gör i skogen bara kan gynna förståelsen för vad skogsbruk är och hur det ska utföras för att uppnå de fastlagda skogspolitiska målen. Samtidigt bör skyddet av integritet enligt personuppgiftslagen (1998:204) respekteras. Skogsstyrelsen har till uppgift att göra den avvägningen.

Utskottet har tidigare uppmärksammat att Skogsstyrelsen i juli 2014 fick i uppdrag att utreda två möjligheter till förenkling i skogsvårdslagstiftningen. I uppdraget ingick bl.a. att beskriva hur Skogsstyrelsens arbete behöver organiseras för att göra det möjligt att förkorta tiden från det att en avverkningsanmälan kommer in till myndigheten till dess att avverkningen får

påbörjas från sex veckor till tre eller fyra veckor (bet. 2014/15:MJU11). Uppdraget redovisades den 1 mars 2015 (meddelande 1/2015). Enligt Näringsdepartementet avslutades ärendet (dnr N2015/02063/SM) i maj 2015. Tiden för avverkningsanmälningar har inte ändrats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att en avverkningsanmälan är en allmän handling. Vidare har landsbygdsministern i sitt svar på en skriftlig fråga framfört att Skogsstyrelsen har till uppgift att göra avvägningen mellan öppenhet och transparens och skyddet av integritet vad gäller avverkningsanmälningar. I svaret påtalas också att varken riksdagen eller regeringen kan bestämma hur en myndighet ska besluta i ett enskilt ärende som utgör myndighetsutövning mot en enskild person. Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motionerna 2016/17:2022 (C) yrkande 21 och 2016/17:2450 (SD) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd.

Vidare noterar utskottet att Skogsstyrelsen har haft i uppdrag att beskriva hur Skogsstyrelsens arbete behöver organiseras för att göra det möjligt att förkorta tiden från det att en avverkningsanmälan kommer in till myndigheten till dess att avverkningen får påbörjas. Någon ändring avseende tiden för avverkningsanmälan har inte gjorts med anledning av uppdraget och ärendet har avslutats. Motion 2016/17:2450 (SD) yrkande 10 avstyrks därmed.

Övriga skogsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om certifiering av skogsbruk, främmande trädslag och mål för andelen träbyggande.

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 15 om att vidareutveckla certifieringarna av både skogsbruk och produktkedjor anförs att de frivilliga certifieringar av skogsbruk som redan finns bör utvecklas.

Enligt motion 2016/17:2881 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) bör möjligheterna att öka användningen av främmande trädslag i skogsbruket ses över. Enligt motionärerna sätter skogsvårdslagen i dag gränser för användningen av främmande trädslag och möjligheten till utveckling av reglerna kring användningen av främmande trädslag bör övervägas. I motion 2016/17:972 av Jamal Mouneimne och Helén Pettersson i Umeå (båda S) yrkande 1 anförs att möjligheten att i skogsprogrammet inkludera mål för andelen träbyggande bör övervägas.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Certifiering av skogsbruk

Enligt Skogsstyrelsen är skogscertifiering ett frivilligt åtagande för uthålligt skogsbruk och efterfrågan på certifierade produkter från skogen ökar. Att bedriva ett uthålligt skogsbruk innebär enligt Skogsstyrelsen att skogsägaren driver ett aktivt skogsbruk och tar hänsyn till naturmiljön, till dem som arbetar inom skogsbruket och till etiska och sociala värden. Det finns två certifieringsstandarder, FSC-standard och PEFC-standard, och alla skogsägare som ställer upp på certifieringskraven kan bli certifierade. Kraven har tagits fram i förhandlingar mellan skogsnäringen och miljöorganisationer, och som myndighet har Skogsstyrelsen ingen del i certifieringen. Vid en certifiering tecknar skogsägaren ett avtal där åtaganden framgår för den certifieringsstandard som valts. Båda certifieringssystemen har gemensamma baskrav med avseende på skogsbruksstandard, miljöstandard och den sociala standarden och många skogsägare är i dag dubbelcertifierade. Skogsstyrelsen framhåller att eftersom certifieringen är en frivillig överenskommelse mellan marknadens parter så har Skogsstyrelsen ingen del i kontroller eller kravstandarder.

I betänkande 2014/15:MJU11 anförde utskottet följande:

Som skogsägare ska man följa den lagstadgade hänsynen och ta sitt ansvar för att riksdagens beslutade miljömål uppfylls. Meningen är att skogscertifieringssystemen ska garantera att detta är uppfyllt, men systemen kan dessutom innebära ytterligare krav.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om att se över om marknaden fungerar när det gäller skogs- och miljöcertifiering. Utskottet konstaterade då (bet. 2012/13:MJU16) att certifieringen innebär att de krav som ställs ska uppfyllas för hela innehavet av skog. Man kan således inte undanta någon del av skogen från kraven. Vidare underströk utskottet att certifieringen är ett frivilligt system som sköts av parterna själva.

Främmande trädslag

Av skogsvårdsförordningen (1993:1096) 9 § framgår att främmande trädarter endast i undantagsfall får användas som skogsodlingsmaterial. Vidare anges i 9 a § att Skogsstyrelsen i enskilda fall får medge undantag från förbudet i 6 b § skogsvårdslagen (1979:429) om att använda främmande trädarter som skogsodlingsmaterial i fjällnära skog, om det behövs för ett angeläget vetenskapligt ändamål. I 10 § anges att skogsodlingsmaterial inte får föras in till Sverige från ett land utanför Europeiska unionen utan tillstånd av Skogsstyrelsen. Tillstånd får meddelas endast om införseln är förenlig med rådets direktiv 1999/105/EG av den 22 december 1999 om saluföring av skogsodlingsmaterial.

Vidare anges att Skogsstyrelsen får meddela närmare föreskrifter om krav på skogsodlingsmaterial från länder utanför Europeiska unionen och om vilka uppgifter en ansökan om införseltillstånd ska innehålla. Om tillstånd meddelas får Skogsstyrelsen föreskriva sådana villkor för införseln som behövs från

skogsvårdssynpunkt. I 10 a § står att den som till Sverige har fört in sådant skogsodlingsmaterial som avses i 10 § ska anmäla införseln enligt föreskrifter som meddelas av Skogsstyrelsen. Vidare anges att Skogsstyrelsen får meddela föreskrifter om undantag från skyldigheten att anmäla införsel.

Enligt Skogsstyrelsen ska användning av främmande träarter anmälas i förväg till Skogsstyrelsen om arealen är ett halvt hektar eller större. Särskilda regler gäller dock för användning av contortatall. Contortatall får med vissa undantag inte användas i södra Sverige och inte heller i fjällnära skog. Den får inte heller användas närmare än en kilometer från nationalparker och naturreservat.

Av budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 20) framgår att den främmande arten contortatall har planterats på totalt ca 635 000 hektar i landet. Laponiatjuottjuddus som förvaltar världsarvet Laponia har rapporterat att contortatall har spridit sig in i Muddus nationalpark och har påbörjat arbete med ett åtgärdsprogram. Vidare anges det i propositionen att Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande under året har delat ut 5,1 miljoner kronor till Sveriges lantbruksuniversitet för att undersöka spridningsrisker med contortatall. Svenska FSC (Forest Stewardship Council) har också tagit fram en kunskapssammanställning och riskbedömning av arten. Bedömningen visar att contortaodling innebär en högre risk jämfört med odling av inhemska tall och gran. Rapporten pekar på fem risker: spridningsrisk, skadegörare (insekter), patogener (svamp), effekter på biologisk mångfald och rennäring.

Regeringen framhåller vidare att förekomsten av främmande arter i skogslandskapet kan påverka förutsättningarna för bl.a. biologisk mångfald och rennäring på ett negativt sätt.

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om att förebygga och hantera introduktion och spridning av invasiva främmande arter trädde i kraft den 1 januari 2015. Bestämmelserna i förordningen ska förebygga att invasiva främmande arter etableras samt vara ett verktyg för att bekämpa redan etablerade arter. Enligt regeringen har etappmålet om invasiva främmande arter inte uppnåtts i tid, men regeringen bedömer att förutsättningarna att nå etappmålet stärks med det fortsatta nationella genomförandet av EU-förordningen 1143/2014 om invasiva främmande arter. Enligt Miljö- och energidepartementet ska en proposition om invasiva främmande arter lämnas till riksdagen under 2017.

Mål för andelen träbyggande

I budgetpropositionen för 2017 (utg.omr. 20) framhålls att byggandet och användningen av byggnader genererar stor användning av jungfruligt material, energi samt vatten. Byggsektorn bidrar även till stora avfallsmängder, och miljöpåverkan uppstår under hela byggnadens livscykel. Bygg- och fastighetssektorn svarade för 18 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser 2013 sett ur ett livscykelperspektiv. Enligt propositionen visar

statistiken på en trend av minskade totala utsläpp av växthusgaser från bygg- och fastighetssektorn, mycket tack vare minskad energianvändning för uppvärmning. Räknar man bort uppvärmningen så ökar utsläppen något från branschen. Om man tar hänsyn till utsläpp kopplade till importvaror så fördubblas de totala utsläppen från bygg- och fastighetssektorn.

Enligt regeringen visar slutsatser från Boverkets utredning om byggnaders klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv att det finns behov av ytterligare insatser i arbetet med klimatpåverkan om takten på klimatarbetet inom byggsektorn ska öka. Inom ramen för regeringens arbete med det nationella skogsprogrammet är ökat träbyggnad ett identifierat åtgärdsområde. Regeringen anser att ett ökat träbyggnad har positiva effekter på klimatet genom inbindning och lagring av koldioxid från en förnybar råvarukälla. Dessutom kan ökat träbyggnad ge utsläppsminskningar i byggprocessen genom en industriell byggprocess.

I sitt svar på fråga 2016/17:642 om träbyggnad den 24 januari 2017 angav bostads- och digitaliseringsminister Peter Eriksson följande:

Jag instämmer i de positiva aspekter som Per-Arne Håkansson lyfter fram rörande träbyggnad och att svenskt träbyggnad kan vara ett verktyg för att öka bostadsbyggnad ytterligare. Trä har egenskaper som ger goda förutsättningar för industriell byggproduktion och serietillverkning, vilket kan vara tidsbesparande och på sikt pressa byggkostnaderna. Trä har också miljömässiga fördelar och kan skapa jobb i stora delar av landet. På initiativ av Näringsdepartementet genomfördes i december ett rundabordssamtal om träbyggnad med berörda aktörer, såsom byggherrar, skogsindustrin, kommuner och myndigheter. Rundabordssamtalen syftade till att identifiera hinder och flaskhalsar för att stimulera ett ökat träbyggnad. Samtalen var givande och belyste de hinder som träbyggnadsbranschen i dag upplever. Inom Regeringskansliet undersöks för närvarande vilka initiativ som behöver tas för att undanröja eller minska de hinder som identifierats av branschen. Inom ramen för samverkansprogrammet Cirkulär och biobaserad ekonomi avses ett särskilt samverkansområde om träbyggnad att bildas tillsammans med näringslivet, akademien och offentliga aktörer. Samverkansområdet kommer att fortsätta arbeta med de hinder som identifierats för att gemensamt möjliggöra ett ökat träbyggnad i Sverige. Regeringen har även gett Boverket i uppdrag att se över regelverket vid nybyggnation och lämna förslag som bidrar till enhetlighet i kontrollen av egenskaper hos serietillverkade hus. Uppdraget syftar till att underlätta byggandet av standardiserade bostäder, i exempelvis trä, och ska redovisas senast den 30 juni 2017. Åtgärden är en del av regeringens bostadspaket med 22 åtgärder för ökat bostadsbyggnad.

Utskottets ställningstagande

Enligt Skogsstyrelsen är skogscertifiering ett frivilligt åtagande där kraven har tagits fram i förhandlingar mellan skogsbranschen och miljöorganisationer. Skogsstyrelsen som myndighet har ingen del i certifieringen. Utskottet har även tidigare understrukit att certifieringen är ett frivilligt system som sköts av parterna själva. Motion 2016/17:2022 (C) yrkande 15 avstyrks därför.

Av 9 § skogsvårdsförordningen (1993:1096) framgår att främmande trädarter endast i undantagsfall får användas som skogsodlingsmaterial. Utskottet anser i likhet med regeringen att förekomsten av främmande arter i skogslandskapet kan påverka förutsättningarna för bl.a. biologisk mångfald och rennärning på ett negativt sätt. Utskottet ser därför inte skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motion 2016/17:2881 (M).

I budgetpropositionen anför regeringen att ökat träbyggande är ett identifierat åtgärdsområde inom ramen för regeringens arbete med det nationella skogsprogrammet. Som redovisats ovan har enligt bostads- och digitaliseringsministern flera åtgärder vidtagits i syfte att stimulera och möjliggöra ett ökat träbyggande. Motion 2016/17:972 (S) yrkande 1 kan därför lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C) och 4 (L).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2015/16:MJU10 Skogspolitik och 2015/16:MJU6 Naturvård och områdesskydd. Riksdagen avslög samtliga motionsyrkanden utom ett enligt utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsyrkandena.

Reservationer

1. De nationella miljömålen, punkt 1 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 1 och 7 samt
avslår motion
2016/17:161 av Ann-Britt Åsebol (M).

Ställningstagande

Nuvarande etappmål om skydd av områden är otillräckligt i målsättningar när det gäller hur mycket skog som ytterligare behöver skyddas. Sverige har dessutom genom överenskommelsen i Nagoya om biologisk mångfald förbundit sig att skydda 17 procent av vår land- och vattenareal till 2020. De skyddade områdena ska vara ekologiskt representativa miljöer, dvs. områden med höga värden för biologisk mångfald. Sverige bör anta ett nytt etappmål för areal utökad skyddad skog för att uppnå miljökvalitetsmålet Levande skogar och åtaganden i enlighet med Nagoyaöverenskommelsen.

Det finns ett behov av skogsbruksmetoder som alternativ till trakthyggesbruk. Även om trakthyggesbruket sannolikt kommer att vara dominerande under överskådlig tid krävs det att miljöhänsynen stärks i denna skogsbruksmetod och att alternativa skötselmetoder i större utsträckning används i områden där det är lämpligt. Hyggesfritt skogsbruk, som t.ex. kontinuitetsskogsbruk, kan vara ett alternativ, exempelvis i de tätortsnära områden som inte helt undantas från skogsbruk. En nationell målsättning för areal kalhyggesfritt skogsbruk bör ingå i miljökvalitetsmålet Levande skogar.

2. Skogar med höga naturvärden, punkt 2 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 3 och 6.

Ställningstagande

I dag sker avverkning av skogar med höga befintliga naturvärden, s.k. värdekärnor, trots att det råder stor brist på dessa naturmiljöer för en mängd hotade växt- och djurarter. Dessa skogar har ofta hög variation och är ofta naturskogsartade. Regeringen bör skyndsamt ta fram förslag på lagstiftning så att avverkning av skogar med höga naturvärden stoppas.

Nyckelbiotoper är skogsområden som har mycket höga naturvärden. De har dock inte något automatiskt formellt skydd. I dag begränsas naturhänsynen av att myndigheterna enligt lagen inte får meddela föreskrifter som är så påverkande att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Lagstiftningen bör ändras så att nyckelbiotoper undantas från åtgärder som inte främjar biologisk mångfald.

3. Frivilliga avsättningar av skog, punkt 3 (M, C)

av Kristina Yngwe (C), Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:3172 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M) yrkande 3 och
avslår motion
2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är viktigt att uppfylla de svenska åtagandena om att skydda skog som är värdefull för den biologiska mångfalden. Den svenska skogspolitiken är utformad enligt principen frihet under ansvar och skogsägarna tar ett stort ansvar för att frivilligt göra avsättningar av skyddsvärd skog. När frivilliga avsättningar inte räcker till kan naturvårdsavtal, biotopskydd eller naturreservat upprättas. Det är viktigt att upprättande av naturvårdsavtal, biotopskydd och naturreservat föregås av en god dialog med markägare, att

goda förvaltningsplaner upprättas och att syftet med avsättningen långsiktigt följs upp. Vi anser därför att formellt skydd av skog bör göras med tydliga mål för hur de avsatta områdenas naturvärden ska bevaras och utvecklas. De avsatta områdenas förvaltningsplaner ska fullföljas.

4. Frivilliga avsättningar av skog, punkt 3 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 2 och
avslår motion
2016/17:3172 av Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M) yrkande 3.

Ställningstagande

Det långsiktiga skyddet av skog är en central del i Levande skogar. För att uppnå målet förutsätts att det formella skyddet ökar och att skogsägarna frivilligt avsätter skogsmark. De frivilliga avsättningarna har dock i många fall visat sig vara av begränsat värde för biologisk mångfald. Frivilliga avsättningar ska vara långsiktiga, dokumenteras och kvalitetssäkras ur naturvärdessynpunkt för att ingå i det nationella miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

5. En kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog, punkt 4 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3 och
avslår motion
2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Som markägare kan man ta initiativet till att skydda sin egen skog. Om man äger skogsmark med höga naturvärden kan man göra en intresseanmälan till länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen. Arbetsättet kallas Komet, Kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog, och ger skogsägaren möjlighet att få ekonomisk ersättning för att frivilligt avsätta skog med höga naturvärden. Vi i Sverigedemokraterna anser att skogspolitiken i högre grad bör prioritera arbetet med frivilliga naturvårdsavtal med skogsägarna framför bildandet av nya reservat. Vi anser även att man i högre grad behöver utreda hur arendebaseade ersättningar kan konstrueras.

6. En kompletterande arbetsmetod för skydd av värdefull skog, punkt 4 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 17 och avslår motion

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi har skogsområden som är särskilt skyddsvärda i avseende att de utgör habitat för många hotade växt- och djurarter. Dessa områden har höga naturvärden och bör i högre utsträckning skyddas från avverkning. År 2010 startade Centerpartiet och Alliansen ett projekt som kallas för Komet. Projektet bygger på avsättningar på frivillig grund där det är markägaren som tar initiativet till avsättningen. Tanken är att fler naturvårdsavtal ska kunna tecknas och att än mer kunna involvera markägaren i skydd av värdefull mark. Centerpartiet vill se mer av projekt som bidrar till mer engagemang i skogen och till att kunna uppfylla miljömålen om skyddad skog.

7. Skogens sociala värden, punkt 6 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas enligt våra miljö kvalitetsmål. Skogens sociala värden brukar definieras som de värden som skapas av människors upplevelser. Dessa är en viktig resurs för samhället när det gäller t.ex. människors välbefinnande, hälsa, boendemiljö, utbildning, regional utveckling och turism. Medborgares och organisationers möjlighet till information och inflytande vid avverkningar bör stärkas. Lagstiftningen bör ändras så att samråd är obligatoriskt vid slutavverkningar. Regeringen bör återkomma med åtgärder i syfte att främja rekreativ inriktad skogsskötsel i tätortsnära skogar som inte helt undantas från skogsbruk. Regeringen bör tillse att en översyn av miljöbalken och skogsvårdslagen genomförs i syfte att stärka samrådsförfarandet och de sociala värdenas status i lagstiftningen som berör skogsbruket.

8. Markägarens rättsliga ansvar, punkt 7 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8 och
avslår motion
2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Det var i november 2015 som regeringen fattade beslut om att göra en rättslig översyn av skogsvårdslagstiftningen. I uppdraget ligger bl.a. att föreslå vem eller vilka som har ansvaret för att fullgöra skyldigheter enligt skogsvårdslagen. I dag har markägaren ansvaret för att fullgöra skyldigheter enligt skogsvårdslagstiftningen. Vi anser att utgångspunkten bör vara att skogsägaren ska ha fortsatt lagstadgat ansvar och kontroll över sin fastighet.

9. Markägarens rättsliga ansvar, punkt 7 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motion

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 8.

Ställningstagande

Av skogsvårdslagens portalparagraf framgår att produktions- och miljömål ska vara jämställda. I det skogsbruk som i dag bedrivs under devisen frihet under ansvar i Sverige är produktionen dock oftast överordnad miljöhänsynen. Generell hänsyn tas inte i tillräcklig omfattning, och skogar med höga naturvärden som i stället borde ha skyddats har påverkats av avverkningen. Påföljder för dessa överträdelser av skogsvårdslagen uteblir. För att stärka miljöhänsynen ska effektiva sanktionsmöjligheter införas för brott mot hänsynsreglerna i skogsvårdslagen.

10. Skogsbruk och skogsskötsel, punkt 8 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 13 och avslår motion

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 5 och 8.

Ställningstagande

Sverige har stora arealer ungskog som behöver röjas, dvs. glesas ur för att ge de träd som blir kvar de bästa förutsättningarna för tillväxt och kvalitetsdaning. Sverigedemokraterna anser att en väl utformad rådgivningsinsats i samarbete med skogsnäringen skulle kunna öka skogsägarnas incitament för att röja i tid och att också röja rätt.

11. Skogsbruk och skogsskötsel, punkt 8 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 5 och 8 samt
avslår motion
2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 13.

Ställningstagande

Stora delar av våra produktionsskogar är monokulturer med gran eller tall. På många skogsmarker skulle skogsbestånden få en betydligt större artvariation och ett ökat inslag av lövträd om skogen självföryngrades och inte planterades. Regeringen bör genomföra en översyn av skogslagstiftningen i syfte att stimulera en ökad andel blandskog genom reglering av föryngringsåtgärder, röjning och gallring.

Under lång tid har fokus varit på produktionshöjande åtgärder i skogsbruket som intensivodlingar, ökad gödsling, mer främmande trädslag, dikning och ökad stubbrytning. Dessa skogsbruksåtgärder kan ge negativa effekter för miljön genom att reducera den biologiska mångfalden, öka utsläppen av växthusgaser och bidra till övergödningen. Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket bör tydligare regleras i miljöbalken.

12. Markavvattning och dikning av skogsmark, punkt 9 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2016/17:2419 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD) och
2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 11.

Ställningstagande

Dikning av skogsmark, s.k. markavvattning, är i vissa fall ett effektivt sätt att öka produktionen, minska översvämningsrisken och minimera körskadorna. Dikning av skogsmark är dock förbjudet i hela södra Sverige, men en länsstyrelse kan bevilja dispens om det finns särskilda skäl. Genom att göra det lättare att få dispens för effektiv markavvattning, t.ex. genom samråd eller liknande vid dikesrensningar av äldre befintliga diken, kan man få möjligheten att vidta förberedande åtgärder mot översvämnningar i framtiden.

13. Avverkningsanmälningar, punkt 10 (SD)

av Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10 samt avslår motion

2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 21.

Ställningstagande

Skogsstyrelsen publicerar sedan en tid tillbaka avverkningsanmälningar på sin webbplats. En avverkningsanmälan är i dag en allmän handling som kan begäras ut från myndigheten med hänvisning till offentlighetsprincipen. Däremot anser vi att de allmänna publiceringarna av avverkningsanmälningarna på Skogsstyrelsens webbplats bör upphöra och i stället bör markägaren tillfrågas, i varje enskilt fall, om han eller hon vill att dessa uppgifter ska bli publika.

Innan en skog slutavverkas ska man enligt lag lämna in en avverkningsanmälan till skogsstyrelsen om ytan är större än 0,5 hektar. Detta ska göras minst sex veckor innan avverkningen påbörjas. Ibland finns det anledning att påbörja avverkningen innan dessa sex veckor har gått. Man kan då ansöka om dispens för att få påbörja avverkningen tidigare men det är i dag svårt att få en sådan dispens. Vi i Sverigedemokraterna vill att möjligheten att få dispens vid avverkningsanmälan ska ökas och att handläggningstiderna på sikt ska förkortas till ett minimum, helst två veckor.

14. Avverkningsanmälningar, punkt 10 (C)

av Kristina Yngwe (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C) yrkande 21 och
avslår motion
2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10.

Ställningstagande

För en tid sedan började Skogsstyrelsen att publicera alla skogsbruksplaner digitalt på sin webbplats, vilket innebär att det blir lättare att överklaga avverkningar. Centerpartiet är oroade för att detta kommer att leda till fler okynnesanmälningar, hota skogsägares integritet och framför allt hämma det svenska skogsbruket. Därför vill Centerpartiet att Skogsstyrelsen ser över vilka effekter digital publicering av skogsbruksplaner får för det svenska skogsbruket.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (M)

Jonas Jacobsson Gjörtler (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Jesper Skalberg Karlsson (M) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag hänvisar vi till de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare reservationer och i de aktuella kommittémotionerna men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (SD)

Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag hänvisar vi till de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare reservationer och i den aktuella kommittémotionen men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (C)

Kristina Yngwe (C) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag hänvisar vi till de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i tidigare reservationer och i de aktuella kommittémotionerna men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

4. Motioner som bereds förenklat, punkt 14 (L)

Lars Tysklind (L) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns i bilaga 2. I fråga om våra förslag hänvisar vi till de synpunkter som företrädare för vårt parti framfört i en tidigare reservation och i den aktuella kommittémotionen men avstår från att ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:161 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en översyn av hur de nationella miljömålen påverkar Sveriges skogsägare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:820 av Annie Lööf m.fl. (C):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människors frihet, förfoganderätt och äganderätt ska stärkas, bl.a. genom att tvingande avsättning av skogsmark inte ska vara tillåten i de fall ersättning inte kan utbetalas vid intrångstillfället och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äganderätt och egendomsskydd ska beaktas i myndighetsbeslut och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:972 av Jamal Mouneimne och Helén Pettersson i Umeå (båda S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheten att i skogsprogrammet inkludera mål för andelen träbyggande och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1587 av Betty Malmberg (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statens orimliga påverkan på äganderätt och bruksrätt och om att en översyn av lagstiftningen på området är nödvändig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen bör ändras så att staten får reservera områden på en fastighet, utan att ersätta markägaren i fråga, i högst ett + ett år, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1780 av Said Abdu (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna betydelsen av den svenska skogsnärings och träskyddsbranschen och om att inte försvåra deras näringsförutsättningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1904 av Margareta B Kjellin och Mats Green (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för ett system för ersättning för beslagtagna mark på grund av habitatdirektivet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1991 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anta ett nytt etappmål för areal utökad skyddad skog för att uppnå miljö kvalitetsmålet Levande skogar och åtaganden i enlighet med Nagoyaöverenskommelsen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frivilliga avsättningar ska vara långsiktiga, dokumenteras och kvalitetssäkras ur naturvärdessynpunkt för att ingå i det nationella miljö kvalitetsmålet Levande skogar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att skyndsamt ta fram förslag på lagstiftning så att avverkning av skogar med höga naturvärden stoppas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att för att stärka miljö hänsynen ska effektiva sanktionsmöjligheter införas för brott mot hänsynsreglerna i skogsvårdslagen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att produktionshöjande åtgärder i skogsbruket tydligare bör regleras i miljö balken och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen bör ändras så att nyckelbiotoper undantas från åtgärder som inte främjar biologisk mångfald och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en nationell målsättning för areal kalhyggesfritt skogsbruk bör ingå i miljö kvalitetsmålet Levande skogar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör genomföra en översyn av skogslagstiftningen i syfte att stimulera ökad andel blandskog genom reglering av förnygringsåtgärder, röjning och gallring och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att återkomma med åtgärder i syfte att främja rekreativ inriktad skogsskötsel i tätortsnära skogar som inte helt undantas från skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillse att en översyn av miljö balken och

skogsvårdslagen genomförs i syfte att stärka samrådsförfarande och de sociala värdenas status i lagstiftningen som berör skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2011 av Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tvingande avsättning av skogsmark inte ska vara tillåten i de fall ersättning inte kan utbetalas vid intrångstillfället och tillkännager detta för regeringen.
- 3.2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att äganderätt och egendomsskydd ska beaktas i myndighetsbeslut och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser skogspolitik.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn bör göras av ersättningsformer för områdesskydd och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur skogsnäringen kan utvecklas samtidigt som biologisk mångfald bevaras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning kring artskyddsförordningen för att säkerställa att den är tillämpbar, effektiv och rättssäker och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra rättslig prövning för markägare vid restriktioner och begränsningar i markanvändning på grund av områdesskydd och tillkännager detta för regeringen.
- 11.1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka äganderätt och brukanderätt vid jord- och skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser skogspolitik.

2016/17:2022 av Kristina Yngwe m.fl. (C):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidareutveckla certifiering av både skogsbruk och produktkedjor och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skydda skogar med höga naturvärden från avverkning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogsvårds-lagstiftningens inriktning, med jämbördiga mål för uthållig produktion, bör ligga fast och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i EU värna om den svenska modellen för skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna om markägares integritet vid avverkning och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla skogsnäringen genom regelförenkling och bättre myndighetskontakt och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2151 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skogens betydelse för klimatutmaningen och framtidens jobb och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2419 av Mikael Eskilandersson och Roger Hedlund (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det lättare att få tillstånd för markavvattning och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2450 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den ”svenska modellen” med två övergripande och jämställda skogspolitiska mål, miljömålet och produktionsmålet, fortsatt bevaras och utvecklas vidare i samband med skogsnäringen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om definitionen av skyddad skog och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogspolitiken i högre grad bör prioritera arbetet med frivilliga naturvårdsavtal framför nya reservatsbildningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om art- och habitatdirektivet respektive fågeldirektivet och deras implementering och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyckelbiotoperna och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om natur- och kulturmiljövårdsåtgärder och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skador på fornlämningar och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om markägarens rättsliga ansvar för skyldigheter enligt skogsvårdslagen och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de allmänna publiceringarna av skogsavverkningsanmälningar på Skogsstyrelsens webbplats och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta dispensförfarandet vid avverkningsanmälan och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regelverket kring dikning bör förenklas och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skogsstyrelsen tillsammans med skogsnäringen bör arbeta mer för att öka andelen röjd skog och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste fortsätta att värna den nationella beslutanderätten när det gäller skogspolitiken och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2551 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska motsätta sig en gemensam skogspolitik inom EU och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2607 av Daniel Bäckström och Staffan Danielsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör förhindra att myndigheter förbjuder en skogsägare att avverka utan att rimlig ersättning betalas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2649 av Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen fortsatt bör förenkla regler för skogsägare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2798 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skogens roll i en biobaserad ekonomi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2881 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att öka användningen av främmande trädslag i skogsbruket och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3034 av Per Åsling och Daniel Bäckström (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen tydligare bör styra sin förvaltning mot insatser inom den nuvarande skogspolitiken som stimulerar en ökad skogsproduktion och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3172 av Jonas Jacobsson Gjörtler m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka äganderätten inom skogspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast se över reglerna i artskyddsförordningen, så att beslut om skogsavverkningar kan fattas på ett tillämpligt, effektivt och rättssäkert sätt, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avsättningar av skyddsvärd skog och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 14

Motion	Motionärer	Yrkanden
14. Motioner som bereds förenklat		
2016/17:820	Annie Lööf m.fl. (C)	22 och 23
2016/17:1587	Betty Malmberg (M)	1 och 2
2016/17:1780	Said Abdu (L)	
2016/17:1904	Margareta B Kjellin och Mats Green (båda M)	
2016/17:2011	Kristina Yngwe och Eskil Erlandsson (båda C)	2, 3.2, 6, 7, 9, 10 och 11.1
2016/17:2022	Kristina Yngwe m.fl. (C)	18, 20 och 22
2016/17:2450	Anders Forsberg m.fl. (SD)	1, 2, 4–7 och 17
2016/17:2551	Magnus Oscarsson m.fl. (KD)	6
2016/17:2607	Daniel Bäckström och Staffan Danielsson (båda C)	
2016/17:2649	Kristina Yngwe m.fl. (C, M, L, KD)	7
2016/17:3172	Jonas Jacobsson Gjörtlér m.fl. (M)	1 och 2